

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa pangakonto arestimise määrus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades”

(KOM(2011) 445 (lõplik))

(2012/C 191/11)

Raportöör: **Jorge PEGADO LIZ**

Nõukogu otsustas 14. septembril 2011 vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa pangakonto arestimise määrus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades”

COM(2011) 445 final – 2011/0204 (COD).

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsioon võttis arvamuse vastu 17. aprillil 2012.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 480. istungjärgul 25.–26. aprillil 2012 (26. aprilli istungil) ühehäälselt vastu järgmise arvamuse.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee väljendab heameelt esitatud määruse ettepaneku üle, mille juures on ainus halb seik, et see hilines võrreldes 2006. aasta rohelise raamatuga pangakontode arestimise kohta.

1.2 Sellegipoolest on komitee seisukohal, et ettepanekuga peaks kaasnema samaaegne – või loogiliselt esitatud ettepanekule eelnema pidanud – algatus võlgnike kontode läbipaistvuse kohta, nagu on sätestatud vastavas 2008. aasta rohelises raamatus võlgniku vara läbipaistvuse kohta.

1.3 Komitee väljendab rahulolu selle üle, kuidas komisjon suutis tehniliselt väga keerulises valdkonnas välja pakkuda õiguskorra, millega saavutatakse asjaomaste eri huvide õige tasakaal ja eri sidusrühmade õiguste õiglane tasakaalustus.

1.4 Komitee on rahul, et komisjon võttis olulises osas vastu komitee soovitused arvamuses eespool viidatud rohelise raamatu kohta, nimelt soovitusel laiendada eset pangakontodel hoiustatavalt rahalt ka teistele finantsinstrumentidele, näha ette selle kasutamine pärast täitedokumendi saamist, määrata kohtu pädevus kindlaks laialt, mitte arvestada nõude sisse muid summasid peale võlgnetava ja tagasi maksmata summa ja selle pealt kogunenud viiviseintressi ning täitedokumendis tunnustatud kulude ning ühtlasi määrata selgelt kindlaks selle meetme peale kaebamise ja selle vaidlustamise kord ja lubatud õiguskaitsevahendid, et tagada menetluse seaduslikkus ja hageja, kostja või kolmandate isikute õigused.

1.5 Komitee väljendab eelkõige heameelt, et on selgelt otsustatud alternatiivse või fakultatiivse korra kasuks, valitud ELi õigusaktiks määrus, mis tagab paremini siseturu väljakujundamise, selle rakendamise ainult piiriülestes olukordades ja lõpuks, et on õigesti valitud õiguslik alus (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõige 2), nagu komitee oli soovitanud. Peale selle soovib komitee vastu võtta asjakohase, lihtsa ja kulude/kasumi suhtes proportsionaalse korra – neid nõudeid eeldavad mehhanismi piiriülene iseloom ja vahendid, mida nõutakse kõikidelt selle kasutatajelt või sellega vastandatud isikutelt.

1.6 Komitee ei ole pealegi täielikult veendunud, et see meede on tingimata vajalik, eriti arvestades, et Ühendkuningriik sellega ei ühine, ning arvestades tõsiasja, et ebakindlus menetluse kogukulu suhtes ja pädeva välismaise kohtu väljaselgitamine jäävad edaspidigi takistuseks iseäranis väikeettevõtete jaoks. Komitee ei ole samuti täielikult veendunud ettepaneku vastavuses subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega, arvestades, et Brüsseli I määruse läbivaatamisel kavatakse kaotada välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnustamise menetlus (*exequatur*), ja samuti, et mõjuhinnangust oodatavate tulemuste hinnangud ei ole täpsed.

1.7 Lõpuks on komitee seisukohal, et paljud sätted tuleb sisuliselt läbi vaadata ja neid saab parandada, muutes neid selgemaks, vähem mitmetähenduslikuks ja tõhusamaks selle osas, mis nendega ette nähakse ja mis sätestatakse, parandades ka tõlke- ja kirjavead, ning soovib seega komisjonil võtta arvesse komitee erimärkusi.

2. Ettepaneku mõte ja taust

2.1 Esitatud määruse ettepaneku teeb komisjon jätkuks oma 2006. aasta rohelisele raamatule pangakontode arestimise kohta, ⁽¹⁾ tehes ettepaneku luua ELi õiguskorras määruse abil alternatiivina riikides kehtivatele menetlustele õiguskaitsevahend – Euroopa pangakontode arestimise määrus, et saaks kiiresti ja väheste kuludega arestida rahaliste nõuete võlgnike pangakontosid tsiviil- ja kaubandusajades, et vältida pangakontodel hoiustatavate vahendite väljavõtmist või raha ülekandmist mis tahes ELi territooriumi osas, kui ükskõik milline nende isiku- või varaelementidest asub enam kui ühes liikmesriigis (piiriülene toime artikli 3 tähenduses), igat liiki kohtutes.

2.2 See kord on kehtestatud fakultatiivsena (teine kord, mida üldiselt tuntakse „28. korrana“) alternatiivselt või paralleelselt liikmesriikides kehtivate sama laadi ja sama otstarbega ettevaatusmeetmetega.

2.3 Ettepanekus kavandatud korrast jäävad eri põhjustel välja:

- a) maksu-, haldus- ja tolliküsimused;
- b) pankrotimenetlused, äriühingute likvideerimismenetlused, kompromissi tegemise ja analoogsed menetlused;
- c) sotsiaalkindlustus;
- d) vahekohtumenetlused;
- e) konto asukoha liikmesriigi seaduste kohaselt arestimatuks tunnistatud pangakontod;
- f) väärtpapierarveldused, mis on määratud kooskõlas direktiivi 98/26/EÜ ⁽²⁾ artikliga 10.

2.4 Seevastu kohaldatakse seda abieluvararežiimide, pärimisasjade ja registreeritud kooselust tulenevate varaliste tagajärgede suhtes ⁽³⁾.

2.5 Euroopa pangakonto arestimise otsust võib taotleda ja teha eri ajahetkedel:

- a) enne kostja vastu süüdimõistmiseks või otsuse täideviimiseks kohtumenetluse algatamist;
- b) kohtumenetluse igas etapis;
- c) pärast kostja vastu süüdimõistva kohtuotsuse või muu päritoluriigis täitmisele pööratava, aga konto asukohariigis veel mitte täitmisele pööratava dokumendi saamist;

⁽¹⁾ COM(2006) 618 final, 24.10.2006.

⁽²⁾ EÜT L 166, 11.6.1998, lk 45.

⁽³⁾ Vt määrust (EL) 1259/2010 (ELT L 343, 29.12.2010, lk 10) (ROOMA III) (abielulahutus ja lahuselu), määrust (EÜ) 44/2001 (EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1) (tsiviil- ja kaubandusajad), määrust (EÜ) 2201/2003 (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1) (abielu), määruse ettepanekut COM(2011) 127 final, 16.3.2011 (registreeritud kooselu) ja määruse ettepanekut COM(2011) 126 final, 16.3.2011 (abieluvararežiimid); vt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamusi: ELT C 325, 20.12.2006, lk 65 (lapse õigused), ELT C 325, 20.12.2006, lk 71 (abielu), ELT C 44, 11.2.2011, lk 148 (pärimine ja testamendid) ja ELT C 376, 22.12.2011, lk 87 (registreeritud kooselust tulenevad varalised tagajärjed).

d) pärast täitedokumendi saamist, mis on konto asukohariigis juba täitmisele pööratav.

2.6 Kolmel esimesel juhul kohaldatakse I jao sätteid (artiklid 6–13); neljandal juhul kohaldatakse II jagu (artiklid 14 ja 15); III jagu (artiklid 16–22) sisaldab kõikidele juhtudele ühiseid menetluslikke sätteid.

2.7 3. peatükis sätestatakse põhimõte, et välisriigi kohtuotsuse täidetavaks tunnistamise menetlus ei ole absoluutses tähenduses vajalik (artikkel 23) ja reguleeritakse üksikasjalikult, kuidas tagada Euroopa pangakonto arestimise otsuste tegelik täitmine, kehtestades eri osalejate (pangad, kohtud, asjaomased riikide ametiasutused, kostjad, hagejad, teised konkureerivad võlausaldajad ja kahjustatud kolmandad isikud) õigused ja kohustused.

2.8 4. peatükis (artiklid 34–40) reguleeritakse õiguskaitsevahendeid reageerimisest Euroopa arestimismääruse tegemisest keeldumise vastu (artikkel 22) Euroopa arestimismääruse läbi vaatamiseni selle eseme muutmiseks/piiramiseks, arestimismääruse kustutamiseks, tühistamiseks või peatamiseks ja lõpuks edasikaebamiseni tavalise või erakorralise kaebusega, milleks pooltele säilivad muutumatuna kehtivate riiklike õigusaktidega antud õigused (artikkel 37). Selles reguleeritakse ka tagatisdeposiidi või samaväärse garantii andmist Euroopa arestimismääruse täitmise peatamiseks.

2.9 Lõpuks nähakse ettepaneku 5. peatükis ette kehtestatud korra üldsätteid, millest võib esile tuua advokaadi kaudu esindamise mittekohustuslikkuse, kulud ja tähtajad.

2.10 Peale selle kehtestatakse arestimismääruse seosed teiste ELi õigusaktidega ja teiste vaikumisi kohaldatavate siseriiklike õigusnormidega, samuti liikmesriikide kohustused selleks, et tagada mehhanismi tõhus ja õigesti kohaldamine.

2.11 Komisjoni läbi viidud eelnevast (*ex ante*) mõjuhindannust tuleneb kokkuvõttes, et

- a) piiriülesed lootusetud võlad ulatuvad 1 120 kuni 2 000 miljoni euroni aastas;
- b) õigusest elatisele tulenev võlgnevus võib hinnanguliselt olla 268 miljonit eurot aastas;
- c) piiriülestes äritehingutes hästi kindlaks määramata võlad on 55 tuhande miljoni euro ringis aastas;
- d) ainult 11,6 % ettevõtjatest üritas võlgu riigiväliselt sisse nõuda pangakonto arestimise riigisisese määruse kaudu;

- e) hinnanguliselt toimus aastas 34 000 pangakontode arestimist seoses piiriüleste võlgadega, mis moodustasid 640 miljonit eurot.

Sama hinnangu kohaselt võib Euroopa arestimismäärus

- a) tagada igal aastal täiendavalt lootusetute võlgade sissenõudmise summas 373 - 600 miljonit eurot;
- b) hinnanguline kulude kokkuvõid piiriüleses kaubanduses tegevate ettevõtjate jaoks on 81,9–149 miljonit eurot aastas.

3. Üldised märkused

3.1 Õigusküsimuste peadirektoraat on meid juba ammu harjutanud hästi vormistatud, kontseptuaalselt kvaliteetsete ja väga selgete tehnilis-juriidiliste tekstidega, andes nii oma panuse „paremasse õigusloomesse” ning õigusalasesse kindlustundesse ja õiguskindlusse.

3.2 Siin vaadeldav ettepanek ei ole erand ja seega väljendab komitee heameelt selle esitamise üle, mille ainsaks puuduseks on hilinemine.

3.3 Teiselt poolt suutis komisjon tehniliselt väga keerulises valdkonnas välja pakkuda õiguskorra, millega saavutatakse asjaomaste eri huvide õige tasakaal ja eri sidusrühmade õiguste õiglane tasakaalustatus, mis on pealegi hoolikalt kaalutud üksikasjalikus ja hästi struktureeritud ettepanekuga koos esitatud mõjuhindangus ja mida komitee oli tungivalt palunud.

3.4 Lisaks võttis komisjon olulises osas vastu soovitusel, mis komitee tegi oma arvamuses⁽⁴⁾ eespool viidatud rohelise raamatu kohta võlgniku vara läbipaistvuse kohta (COM(2008) 128 final), ehk näiteks soovitusel näha ette arestimismääruse kasutamine pärast täitedokumendi saamist (2. jagu) või määrata kohtu pädevus kindlaks laialt (artikkel 6), või mitte arvestada nõude sisse muid summasid peale võlgnetava ja tagasi maksmata summa ja sellelt kogunenud viiviseintressi ning täitedokumendis tunnustatud kulude (nagu advokaaditasud või muud kulud), või määrata selgelt kindlaks selle meetme peale kaebamise ja selle vaidlustamise kord ja lubatud õiguskaitsevahendid, et tagada menetluse seaduslikkus ja hageja, kostja või kolmanda isikute õigused.

3.5 Teiselt poolt võttis komisjon arvesse ka olulise osa selles valdkonnas hiljuti tehtud Euroopa Parlamendi soovitusi,⁽⁵⁾ mis on samuti kiiduväärt.

3.6 Komitee väljendab eelkõige heameelt selle üle, et on selgelt otsustatud alternatiivse või fakultatiivse korra kasuks – nagu komitee oli soovitanud –, mis jätab hagejatele alles

võimaluse soovi korral valida siseriiklikud õigusaktid; et on valitud ELi õigusaktiks määrus, mis tagab paremini õigusaktide ühtlustamise, mis on siseturu väljakujundamiseks tingimata vajalik, ja õigusaktide ühetaolisema rakendamise liikmesriikides, mis tagab suurema õiguslase kindlustunde ja õiguskindluse, nagu komitee oli samuti soovitanud; selle korra rakendamise ainult piiriülestes olukordades ja lõpuks, et on õigesti valitud õiguslik alus (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõige 2).

3.7 Komitee väljendab samuti heameelt selle üle, et meetme eset on laiendatud pangakontodel hoiustatavalt rahalt ka teistele finantsinstrumentidele,⁽⁶⁾ nagu komitee oli soovitanud.

3.8 Üks aspekt, milles komitee ei ole siiski veendunud, on meetme tingimata vajalikkus ja vastavus subsidiaarsuse põhimõttele.

3.8.1 Kõigepealt nimelt seetõttu, et komisjon ise tunnistab, et teoreetiliselt saaks sama tulemuse saavutada teisiti.

3.8.2 Seejärel sellepärast, et kui arvestada, et Brüsseli I määruse läbivaatamine on kindel nii, nagu komisjon soovitas ja komitee pooldab, on sellega põhiküsimus välisriigi kohtuotsuse täidetavaks tunnistamisest lahendatud.

3.8.3 Lõpuks sellepärast, et ei ole kindel, et eespool nimetatud hästi väljatöötatud mõjuhindangus on ikka täies ulatuses analüüsitud ja nõuetekohaselt hinnatud lisakulusid seoses uue kohtumenetluse kehtestamisega kõikides liikmesriikides õiguskorras selle menetluse rakendamise kõikides aspektides seoses ettevõtjate ja tarbijate teavitamisega; kohtunike, advokaatide, kohtutäiturite ja üldiselt teiste avalike haldusametuste ja konkreetselt õiguskaitseasutuste töötajate väljaõpetamisega, lisaks täiendavatele kuludele seoses kohtustruktuuride toimimisega, mitmesuguste vormide käsitlemisega 23-s ELi keeles, mida ei ole seetõttu võimalik võrrelda kulude ja kasude seisukohast ettevõtjate kokkuhoiu prognoosiga ja eeldatava täiendavalt sissenõutava võlgade summaga, mis jääb hinnanguliselt vahemikku 373–600 miljonit eurot. Lisaks jäävad edaspidigi takistuseks ebakindlus menetluse kogukulu suhtes ja pädeva välismaise kohtu väljaselgitamine. Äriühingutele, iseäranis väikeettevõtetele võiks see mõjuda kahjulikult.

3.9 Teiselt poolt on komitee jätkuvalt seisukohal, et selle algatusega peaks igal juhul kaasnema paralleelne algatus, nagu soovitab ka Euroopa Parlament, kui isegi mitte loogiliselt praegusele algatusele eelnema pidanud algatus võlgniku vara läbipaistvuse kohta, ning komitee ei saa endiselt aru, miks komisjon esitab esmajärjekorras (või ainult) siin vaadeldava ettepaneku ja mitte teise.

⁽⁴⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamused: ELT C 10, 15.1.2008, lk 2 ja ELT C 175, 28.7.2009, lk 73.

⁽⁵⁾ Omaalgatuslik raport A-7 0147/2011, 14.4.2011, raportöör Arlene McCarthy; Euroopa Parlamendi 10. mai 2011. aasta resolutsioon (TA (2011) 0193).

⁽⁶⁾ Nagu on kindlaks määratud direktiivi 2004/39/EÜ artikli 4 lõike 1 punktis 17 ja I lisa C jaos (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1).

3.10 Lõpuks ei saa komitee jätta avaldamata kahetsust mitte üksnes Taani seisukoha pärast, et tema selle mehhanismiga oma tuntud põhimõtteavalduse kohaselt ei ühine, vaid eelkõige Ühendkuningriigi väljakuulutatud otsuse pärast, et ka see riik ei ühine, kui on teada, et just sellel liikmesriigil puudub samasuline kohtumehhanism, ja on teada, et üks peamisi mureküsimusi, mis tuli välja rohelise raamatu arutelus, oli just see lünk anglosaksi kohtusüsteemis.

4. Erimärkused

4.1 Artikli 2 lõike 2 punkt c

Vahekohtumenetluste väljajätmist tuleb selgitada, nii et see ei kahjustaks olukordi vahekohtutes, mis teevad paljudes liikmesriikides otsuseid, mis kujutavad endast samal tasemel täitedokumenti nagu üldkohtute kohtuotsused.

4.2 Artikli 2 lõige 3 ja artikkel 32

Ei ole olemas arestimisele mittekuuluvaid kontosid, vaid tulu- või sissetulekusummad, mis ei kuulu arestimisele.

4.3 Artikli 4 lõige 1 ja artikkel 29

Arvestades olukorra delikaatsust, tuleb mõisted „pangakonto, millel kolmas isik hoiab vahendeid kostja nimel” ja „pangakonto, millel kostja hoiab vahendeid kolmanda isiku nimel” paremini määratleda ja selgitada, et ei oleks kahtlusi nende ulatuses, mis võib kahjustada kolmandate isikute õigusi.

4.4 Artikli 7 lõike 1 punkt a

Selle punkti tõlge ei ole kõikides keeleversioonides kooskõlas.

4.5 Artikli 8 lõike 2 punkt f

Vähemalt portugali keelses versioonis on viide „artikli 17 lõike 1 punktile b” vale; see tuleb parandada viiteks „artikli 7 lõike 1 punktile b”.

4.6 Artikkel 13

Sellise olemusega korras, mida tahetakse kehtestada, ei tohi jätta liikmesriikide otsustada erinevate tähtaegade kehtestamist, sest nii ei ole tagatud ühetaolisus ja see tekitab kindlusetust.

4.7 Artikli 20 lõige 1

„Võivad [need asjaomased kohtud] teha koostööd” asemel peab olema, et kohtud „peavad [need asjaomased kohtud] tegema koostööd”.

4.8 Artikli 25 lõige 1

Mõiste „põhjendamatu viivitusega” on ebamäärane ja ohtlik; see tuleb asendada kindla miinimumtähtajaga, näiteks „järgmisel tööpäeval”.

4.9 Artikli 27 lõige 3

Võimalust kasutada turvalisi elektroonilisi sidevahendeid tuleks laiendada kõikide mehhanismide toimimisele, sealhulgas kohtutevahelistele suhetele, komisjoni e-õiguse programmi raames. Sellega võidetakse menetluste kiiruses.

4.10 Artikkel 41

Lõppu tuleb lisada: „välja arvatud juhtudel, kus pädeva kohtu riigisisese õigusega on advokaadi kaudu esindamine kohustuslik”.

4.11 Artikkel 44

Seda artiklit võidakse tõlgendada erinevalt ja see võib tekitada kindlusetust menetluste toimimises. Artikkel tuleb välja jätta.

4.12 Tähtaegade kindlaksmääramine

Ettepaneku eri artiklites määratakse erinevalt kindlaks tähtajad. Räägitakse nii „kalendripäeva[dest]” (artikkel 21) kui ka „tööpäeva[dest]” (artikli 24 lõike 3 punkt c, artikkel 27) kui ka lihtsalt „päevadest” (artikli 35 lõige 4). Kindluse huvides tuleks tähtaegade määramist ühtlustada.

4.13 Lisad ja artikkel 47

Lisade sisu ja eelkõige keeli, milles neid tuleb kasutada, ja vajadust lisad tõlkida, et tagada nendest õigesti arusaamine, tuleb põhjalikumalt uurida ja eelnevalt praktikas katsetada. Sama kehtib täiendavate tõendite ja suuliste ütluste kohta (artikkel 11).

Brüssel, 26. aprill 2012

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president

Staffan NILSSON